

İNGİLTERE SAĞLIK KARTINA YÖNELİYOR

Halkın sağlık bilgilerini kapsayan kartların hazırlanmasına yönelik büyük bir plan hazırlandı. Söz konusu kart, şu günlerde ülkemizde uygulamaya sokulan yeşil sağlık kartlarına hiç benzemiyor. Hastanın sağlık durumuyla ilgili bütün bilgileri içeren kartın, teşhis ve tedavinin hızlandırılmasında önemli rol oynaması bekleniyor.

Barry FOX - Jeremy VEBB

Genç bir bayan, geçirdiği trafik kazası sonrası hemen ameliyat edilmezse hayatını kaybedebilecekti. Üstelik kazazedenin anestezi ilaçlarına olan alerjisi, doktor tarafından bilinmiyordu ve bu hayatı bir önem taşıyordu.

Bayanın bu anestezi ilaçlarına karşı olan alerjisi hayli özel durumdur. Ancak böyle tehlikeli durumlar her zaman doktorları zor duruma sokmaktadır. Problemin büyük kısmını, doktorun hasta hakkında öğrenmesi gerekli bilgilere hemen ulaşamaması oluşturmaktadır. Çünkü hastanelerde maalesef bir çok teknik hizmetler henüz verilememektedir.

Bütün bu zorluklar kaşısında hastanın tıbbi hikâyesini taşıyan ve kişi tarafından kolaylıkla taşınabilir "klinik bilgi kartları projesi" ortaya çıkarıldı. Böylelikle hasta, her gittiği yere kartını da götürmekte; bu sayede doktorlar teşhis ve tedavide daha kesin sonuçlar elde edebilmektedir.

Bu yılın Ocak ayında, İngiltere'de Batı Londra Tıp Merkezi'nde kart uygulamasına başlandı. Bunun ardından Sağlık Dairesi, projenin perspektifini biraz daraltarak, hamile bayanlar ve diyabetliler için de çalışmalara başladı. Eğer pilot uygulama, sonuçta meyvelerini verirse, ülke çapında yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Alınan sonuçlara göre, kartların genelleştirilmesi için zaman henüz erken. İngiltere'den başka Japonya, Fransa ve İtalya, projeyi geliştirebilmek için büyük kaynaklar ayırmaktadır. Japonya, optik kartlar üzerinde araştırma yapmakta; Fransa, numaralı çalışmayı sürdürmekte ve İtalya ise, 1988'den beri klinik kartlar üzerine çalışmalar yapmaktadır.

Kart uygulaması ile doktorlar, şahsın kartındaki bilgiler ışığında daha önceki hastalıklarının detaylarını, test sonuçlarını ve tedavileri daha güvenli şekilde öğrenmiş olacaklardır. Çünkü bu tür bilgiler maalesef hastalar tarafından sağlıklı bir şekilde hatırlanamamaktadır.

Welsh Eczacılık Fakültesi'nden Bob Stevens'e göre, mevcut uygulanmakta olan sistem, harap ve savurganlıktır. Çünkü beş dakikalık bir muayene için hasta, yirmi dakika kadar farmu doldurmak ve her gelişinde Ulusal Sağlık servisi için bu işlemi tekrarlamak zorunda kalmaktadır.

Exmouth araştırması olarak bilinen sağlık kartı uygulamasının, gerçekten İngiltere için bilgi kartlarının etkileri açısından büyük bir yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Sekiz binin üzerinde hastaya aile doktorundan eczacıya, hastaneden dışıya kadar herkese götürebileceği birer kart verildi. Bu kartlara kartı kullanacak kişiler için çeşitli ipuçları konuldu. Örneğin doktor, o ana kadar yapılagelen en son tıbbi bilgileri öğrenirken, eczacı da kullanılan ilaçlar, hangi ilaçlara karşı alerjisi olup olmadığını öğrenebilecekti.

Araştırma, başlangıçta verilerin girilmesi için bir yıl aldı ve Sağlık Dairesi'ne 400000 sterline mal oldu. Tabii bu arada gelişen teknoloji birçok problemlerini de yanında getirmektedir. Karşılaşılan zorlukların büyük çoğunluğunu uygulama tasarımındaki hatalar oluşturdu. Örneğin, doktorların büyük çoğunluğunun bu araştırma hakkındaki fikirleri alındığında bazıları kart hakkında karşı görüş öne sürdüler. Örneğin, bazılarına göre hastanın tedavi sonrası durumunu öğrenmek zorlaşmaktadır. Daha da önemlisi, kartlı hastalar yapılan tedavilerin sonuçlarını bildirmekten kaçınmakta ve böylece istatistiksel veriler elde edilmemektedir.

Exeter Üniversitesi'nde Robin Hopkins, bu araştırmanın başlangıç itibarıyla pozitif ve klinik kayıt kartları açısından bir hayli iyimser sonuçlar aldığını savunmaktadır. Ona göre Exmouth çalışması bunu açıkça göstermektedir ki, hastaların durumları ile ilgili veriler bazı işlemlerde azaltılmalar getirmektedir. Örneğin, kartların uygulanmaya başlaması ile reçete yazan hekimlerin sayısında yüzde 6 gibi bir azal-

Bir Kart Seçin.. Herhangi Birini...

Aşağıda açıklanan kart teknolojilerinin üçü de Sağlık Dairesi'ne uygundur. Ancak sadece ikisi tıbbî bilgileri saklama kapasitesine sahip.

Optik hafıza kartları, Kaliforniya'da Drexler şirketi tarafından geliştirildi. Durgun kompakt disk gibi çalışıyor; hassas bir mekanizma ile kart lazer optiğin önüne sürülüyor. Kart 2500 yatay çizgiden oluşmuş; 2.6 megabyte kapasiteli takriben A4 formunda 1000 sayfalık bilgiyi alabiliyor. Bilgiler bir defa girildi mi silinmiyor ve değiştirilemiyor.

Diğer bir kart ise, optik kartlara rakip olabilecek niteliklere sahip. Exmouth'ta 2000 bilgiyi alabilen 2 kilobyte kapasitede olan bu kartlardan kullanıldı. Optik kartlara bilgi bir defa girdikten sonra silinmezken, bu kartlardaki bilgiler değiştirilebiliyor veya silinebiliyor. Optik kartları okuyacak sistem-

ler çok pahalı olmasına karşın, ikinci kartların okuyucuları uygun fiyatta ve taşınabilmektedir.

Her iki kartın da pratikte bazı problemleri bulunmaktadır. Optik kartların yüzeyleri çizildiği zaman okunamıyorlar. Diğer taraftan kişi bu kartları uygun şekilde taşımadığı zaman kartta çatlama meydana gelmekte ve sonuçta kullanılamamaktadır.

Bir üçüncü teknoloji de manyetik şeritli kartlardır. Bankamatik kartları gibi bunlar da bir şerit taşımakta ve manyetik kaydedici teyp gibi çalışmaktadır. Bu kartlar yukarıdakilerden daha ucuz olmalarına karşın, emniyetli bir bilgi depolanması için olmamaları, kolayca kopya edilebilmeleri, manyetik alanlardan kolaylıkla etkilenebilmeleri, bunların reçete yerine kullanılmaları halinde ciddi endişe sebepleri olacaktır.

ma görülmüştür. Buna ilaveten, kendilerinde kart okuyucuları bulunan hekimler, diğerlerine nazaran kan testleri ve diğer bazı tıbbî tahlilleri daha az istemişlerdir. Robin Hopkins'e göre doktorlar, karttaki bilgiler ışığında daha sağlıklı teşhis ve tedavi yapmaktadırlar. Ayrıca zaman tasarrufu ve dişhekimlerinin karşılaştığı anestezi sorunları da önemli ölçüde çözümlenmektedir. Sağlık Dairesi'nde görevli memurlardan biri, "Artık bu kartlar elimizde iken sudan sebeplerle doktorlara da başvuramayacağız" diyerek hekime başvurmada bir azalma olacağını vurgulamaktadır.

Yukarıda belirtilen tüm avantajlarına karşın, sağlık kartlarının en büyük dezavantajı, çok pahalı olmalarıdır. Geçtiğimiz yılın Mayıs ayında Pareto adlı özel firmaya Sağlık Dairesi'nce Exmouth araştırmasının daha da geliştirilerek uygulamaya sokulup sokulamayacağı soruldu. Firmanın raporu henüz yayınlanmadı. Ancak yetkililer, klinik kartlarının ülke çapında yaygınlaştırılmasına karşı çıkarak, maliyetini şimdiden kestirmenin imkânsız olduğunu belirttiler. Klinik bilgi uzmanı David Markwell de bu kartlar için bu kadar büyük paraların harcanmasına maliyenin karşı çıkacağını söylemektedir.

Pareto şirketi geniş kapsamlı kartlar yerine, manyetik şeritli kartların reçete yerine kullanılması konusunda hayli iyimser görünüyor. Sağlık Dairesi de yakında bu yönde bir araştırma yapacak.

Exmouth araştırmasında yüzde 63'ten fazla oranda bilgisayar kullanılmaktadır. Manyetik ve fiziksel detayların ilavesi ile bilgisayarlar sayesinde reçeteler kolaylıkla muamele görmektedir. Eczacı, hazır olan reçete detaylarını kendi bilgisayarına transfer edebilmekte ve bu bilgi son olarak Reçete Fiyatlandırma Merkezi'ne gönderilmektedir.

Diğer bir araştırma da hamilelik sırasında bayanların izlenmesi gibi küçük gruplar açısından bir klinik kart uygulaması idi. Bu çalışmada optik hafıza kartları kullanılacak ve bayan hasta, doktorlar ile doğum kliniği arasında bu kartı taşıyacaktı. Uygulamanın amacı, hazırlanmış programlı kontrollerle olabilecek tehlikeleri zamanında müdahale ile en aza indirmektir.

Şimdilik, genelleştirilmeyen kart uygulaması için İngiltere Sağlık Dairesi, başka ülkelerdeki uygulamaları izliyor. Örneğin, İskoçya'da moral ve teknik - parasal değil - desteği verecek araştırmaya başlanmak isteniyor. İskoç planı optik kart uygulaması yönünde ve onay bekliyor.

Avrupa Komisyonu, tıp programı içinde daha geliştirilmiş bilgileri içeren projeler içinden, diyabetli hastalar için IBM ve Siemens tarafından hazırlanan projeye fon ayırdı. "Diabcard" adlı bu araştırma, Almanya'da henüz yeni başladı.

David Markwell, Ulusal Sağlık Servisi'nin bilgi ağını kurmak için büyük çaba sarfettiğini söylüyor. Ona göre, sonunda bu kartlar sayesinde doktorlar kişinin banka kartı ile herhangi bir zamanda para çektiği gibi kolaylıkla hastalar hakkında fikir edinebilecekler.

New Scientist 1 Şubat 1992'den kısaltarak çev.:
Harun KIZILAY

İnsan, ruhunda açılan yarıdan ötür.

BALZAC